

PRACE NAUKOWE

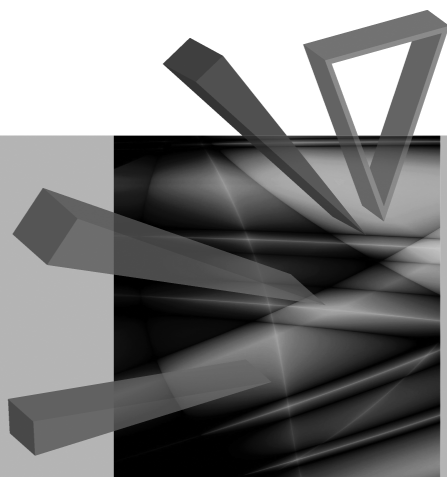
Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

320

Gospodarka przestrzenna Uwarunkowania ekonomiczne, prawne i samorządowe

Redaktorzy naukowi

Jacek Potocki

Jerzy Ładysz

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Jadwiga Marcinek

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: Barbara Łopusiewicz

Łamanie: Adam Dębski

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej www.dbc.wroc.pl,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2013

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-347-2

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk i oprawa:

EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.

ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Spis treści

Wstęp	9
Bartosz Dąbrowski: Uwarunkowania prawne i przestrzenne realizacji inwestycji w postaci parku solarnego.....	11
Katarzyna Domańska, Anna Iwanicka: Konkurencyjność przedsiębiorstw mleczarskich a kryzys gospodarczy na przykładzie województwa lubelskiego.....	20
Marcin Jurewicz: Źródła finansowania działalności izb gospodarczych	31
Marcin Kalinowski: Kontrakt wyborczy czy artykulacja interesów? Dylematy kształtowania polityki gospodarczej na szczeblu lokalnym	38
Alina Kulczyk-Dynowska: Kształcenie w zakresie wiedzy ekologicznej a zrównoważony rozwój regionu.....	46
Henryk Łabędzki: Kapitał ludzki i społeczny na przygranicznych obszarach wiejskich w południowo-zachodniej Polsce.....	56
Magdalena Łyszkiewicz: Kontrola zarządcza w jednostkach samorządu terytorialnego w świetle polskich uregulowań prawnych	67
Piotr Maleszyk: Specyfika lubelskiego rynku pracy.....	80
Karol Mroziak: Zmiany jakości życia mieszkańców w gminie wiejskiej podlegającej suburbanizacji.....	91
Ciechosław Patrzalek, Maria Heldak: Rola rzeczoznawcy majątkowego w gospodarowaniu gminnym zasobem nieruchomości	102
Andrzej Pawlik: Klasyfikacja województw pod względem poziomu innowacyjności.....	111
Agnieszka Perzyńska: Marka w marketingu terytorialnym	120
Jan Polski: Ekonomiczne znaczenie ładu przestrzennego w regionie	128
Katarzyna Przybyła, Eleonora Gonda-Soroczyńska: Przekształcenia bazy ekonomicznej Wrocławia.....	137
Adam Przybyłowski: Strategie regionalne polskich województw w obszarze zrównoważonego rozwoju i transportu	145
Małgorzata Rogowska: Koncepcja kreatywnego miasta w teorii i praktyce.	156
Anna Romanów-Struzik: Analiza postępów w procesie kontraktacji i wydatkowania w ramach PO KL w latach 2007-2010	166
Łukasz Satola: Zróżnicowanie wykorzystania funduszy Unii Europejskiej w układzie centrum – peryferia	176
Agnieszka Stacherzak, Maria Heldak: Przemiany funkcjonalne obszarów wiejskich Dolnego Śląska w latach 1996-2010	186
Alina Walenia: Kierunki i cele polityki rozwoju regionalnego Podkarpacia w latach 2007-2013	196

Magdalena Wiśniewska: Współpraca międzysektorowa na rzecz dynamizacji procesów innowacyjnych.....	207
Dariusz Zawada: Miasto jako produkt skumulowany	216
Adam Zydrón, Piotr Szczepański: Ekonomiczne implikacje decyzji planistycznych a kształtowanie struktury przestrzennej gminy Luboń	226

Summaries

Bartosz Dąbrowski: Legal and spatial conditions of performance of solar farm investment.....	19
Katarzyna Domańska, Anna Iwanicka: The competitiveness of dairy enterprises and economic crisis (on the example of Lublin Voivodeship) .	30
Marcin Jurewicz: Sources of financing of the activity of chambers of commerce	37
Marcin Kalinowski: Electoral contract or articulation of interest? Dilemmas of forming of economic policy on the local level	45
Alina Kulczyk-Dynowska: Education in the field of ecological knowledge and sustainable development of the region.....	55
Henryk Łabędzki: Human and social capital on borderland rural areas in south western Poland	66
Magdalena Łyszkiewicz: Management control in local government in the light of Polish legislature	78
Piotr Maleszyk: Characteristics of the labour market in Lublin Voivodeship	90
Karol Mroziak: Changes of quality of life in a rural community undergoing suburbanization.....	101
Ciechosław Patrzalek, Maria Heldak: The role of the expert in real estate in the management of communal property resources	110
Andrzej Pawlik: The classification of innovation level in voivodeships.....	119
Agnieszka Perzyńska: Brand in territorial marketing.....	127
Jan Polski: Economic meaning of spatial order in region.....	136
Katarzyna Przybyła, Eleonora Gonda-Soroczyńska: Transformation of Wrocław economic base	144
Adam Przybyłowski: Sustainable development and transport in the Polish voivodeships strategies	155
Małgorzata Rogowska: Creative city concept in theory and practice.....	165
Anna Romanów-Struzik: Progress analysis in the process of contracting and spending under Human Capital Operational Programme in the period 2007-2010.....	175
Łukasz Satola: The differences in the use of the European Union funds in the centre – peripheries system	185

Agnieszka Stacherzak, Maria Heldak: Functional transformation in rural areas of Lower Silesia in the years 1996-2010.....	195
Alina Walenia: Directions and aims of the regional development policy for the region of Podkarpacie in the years 2007-2013.....	206
Magdalena Wiśniewska: Fostering innovation processes through inter-sectoral cooperation	215
Dariusz Zawada: City as a cumulative product	225
Adam Zydróż, Piotr Szczepański: Economic implications of planning decisions and shaping spatial structure of Luboń community	236

Magdalena Wiśniewska

Uniwersytet Łódzki

WSPÓŁPRACA MIĘDZYSEKTOROWA NA RZECZ DYNAMIZACJI PROCESÓW INNOWACYJNYCH

Streszczenie: Dla budowy gospodarki konkurencyjnej konieczne jest wspieranie procesów innowacyjnych. Działania takie oddziałują także na systemy społeczno-gospodarcze na poziomie lokalnym i regionalnym, wpływając na rozwój miast, gmin i regionów. Środowiskiem sprzyjającym rozwojowi innowacji jest współpraca między sektorami, w tym zwłaszcza na styku nauki, biznesu i administracji. Artykuł prezentuje zarys teoretycznej koncepcji rozwoju takiej współpracy oraz przedstawia kilka jej przykładów z Polski i zagranicy.

Słowa kluczowe: innowacje, współpraca międzysektorowa, koncepcja potrójnej helisy, rozwój regionalny.

1. Wstęp

Wspieranie procesów innowacyjnych jest niezbędne dla budowy gospodarki opartej na wiedzy. Środowiskiem sprzyjającym innowacjom jest pewien szczególny układ na styku nauki, biznesu i władzy publicznej. Właśnie współpraca tych trzech sektorów ma kluczowe znaczenie dla kreowania i dyfuzji innowacji. Artykuł prezentuje zarys teoretycznej koncepcji rozwoju takiej współpracy oraz przedstawia kilka przykładów polskich i zagranicznych.

Według *Podręcznika Oslo* „innowacja (*innovation*) to wdrożenie nowego lub znacząco udoskonalonego produktu (wyrobu lub usługi) lub procesu, nowej metody marketingowej lub nowej metody organizacyjnej w praktyce gospodarczej, organizacji miejsca pracy lub stosunkach z otoczeniem”¹. Minimalnym wymogiem zaistnienia innowacji jest, by ów produkt, proces, metoda marketingowa czy organizacyjna były nowe (lub znacząco udoskonalone) dla podmiotu wdrażającego. Zalicza się tu rozwiązania, które organizacja opracowała jako pierwsza, oraz te, które zostały przyswojone od innych podmiotów.

Innowacje skupiają współcześnie uwagę władz lokalnych i regionalnych, których działania nakierowane są na rozwój lokalny i regionalny. Rozwój regionalny

---

¹ *Podręcznik Oslo. Zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji*, OECD 2005.

można rozumieć jako proces pozytywnych zmian wzrostu o charakterze ilościowym i jakościowym zachodzących w regionie, tj. ponadlokalnym układzie społeczno-terytorialnym, identyfikowanym dzięki specyficznym cechom przestrzeni i struktury gospodarki, a także więzi społecznej wynikającej ze wspólnej tożsamości regionalnej². Jak czytamy w Narodowej Strategii Spójności: „cechą determinującą zdolność gospodarek współczesnych państw i regionów do utrzymania konkurencyjności w perspektywie długoterminowej jest zdolność do tworzenia i absorpcji innowacji”³. Należy przy tym zauważyć, że procesy innowacyjne zawierają aspekt przestrzenny przynajmniej z dwóch punktów widzenia: po pierwsze, powstają w określonym układzie terytorialnym, tj. są wynikiem takiego, a nie innego zespołu czynników społeczno-gospodarczych tego obszaru, po drugie, wpływają na obszar, z którego terytorialnie się wywodzą. Oznacza to, że miasto, czy region, występuje zarówno jako współtwórca, jak i współodbiorca skutków innowacji. Zatem dla zaistnienia procesów innowacyjnych niezbędny jest zespół cech danego terytorium, które będą im sprzyjać, ale też konieczne jest występowanie czynników, które umożliwią przestrzenną dyfuzję innowacji w regionie.

2. Międzysektorowy kontekst innowacji

Powodzenie działań wspierających innowacje uzależnione jest od charakterystycznych cech tego zjawiska⁴:

- Innowacja ma charakter interakcyjny. Jej kreacja opiera się na relacjach powstających zarówno wewnątrz firmy, jak i w kontaktach z otoczeniem bliskim (kooperanci, konkurenci, władza lokalna, instytucje otoczenia).
- Innowacja jest zlokalizowana. Tworzona jest na konkretnym terytorium o specyficznych zasobach (kluczowych i niepowtarzalnych w procesie jej tworzenia), powodujących, że „przeniesienie” innowacji jest niemożliwe.
- Innowacja jest procesem integracji – opiera się na zintegrowanej strukturze, a także specyficznej formie organizacji sprzyjającej jej powstaniu, absorpcji i dyfuzji.
- Innowacja jest procesem uczenia się, procesem interaktywnym, wynikającym z organizacyjnego i instytucjonalnego kontekstu.
- Innowacja ma w dużej mierze pozatechnologiczny charakter, tylko w niektórych przypadkach zależy od technologicznego *know-how*.
- Innowacja ma wymiar społeczny, wynika z różnorodnych zależności między podmiotami – jest zakorzeniona w systemach i instytucjach społecznych.

---

² R. Brol, *Rozwój regionalny jako kategoria ekonomiczna*, [w:] D. Strahl (red), *Metody oceny rozwoju regionalnego*, Wydawnictwo AE we Wrocławiu, Wrocław 2006, s. 15.

³ *NSRO 2007-2013*, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007, s. 61.

⁴ J. Guinet, *National Systems of Financing Innovations*, OECD, Paris 1995, s. 21, [za:] *Budowanie zdolności innowacyjnych regionów*, red. A. Nowakowska, Wydawnictwo UE, Łódź 2009, s. 20.

- Innowacja to proces kreatywnej destrukcji. Wprowadzanie innowacji zmienia dotychczasową strukturę rynku i gospodarki, systemy organizacyjne, sposoby zarządzania czy zachowań.
- Innowacja ma źródła kulturowe, wynika także z tradycji i systemu wartości, ma kontekst historyczny.
- Innowacja jest ryzykowna i kosztowna, szczególnie dla pomiotów małych, co ma znaczący wpływ na proces jej tworzenia.

Z literatury przedmiotu wynika, że procesy innowacyjne mają interaktywny charakter. Mówi się, że innowacja jest „interakcyjna i multidyscyplinarna”⁵. Innowacja wymaga partnerstwa, bez relacji współpracy z partnerami – nie tylko kooperantami, ale i lokalnymi czy regionalnymi samorządami – kreacja i dyfuzja innowacji nie są możliwe. Innowacje coraz częściej tworzone są w wyniku interakcji organizacji z otoczeniem⁶. Co więcej, okazuje się, że nierzadko innowacje mają źródło nie w samych przedsiębiorstwach, lecz w środowisku o charakterze niegospodarczym, np. w ośrodkach akademickich. Dodatkowo można zauważyć, że nawet wykreowane w przedsiębiorstwach pomysły coraz częściej znajdują zastosowanie poza nimi. Skoro proces kreacji innowacji ma środowiskowy kontekst i tak ważne są jej relacje z otoczeniem, dla usprawnienia tego procesu należy kłaść nacisk na tworzenie relacji niestandardowych, partnerskich, zindywidualizowanych, relacji łamiących bariery, stroniących od struktur hierarchicznych, biurokratycznych, które są dla tego procesu utrudnieniem.

Współczesne otoczenie organizacyjne wymaga prowadzenia innowacji w sposób otwarty, a więc zastosowania koncepcji otwartej innowacji (*open innovation*). Oznacza to nie tylko poszukiwanie innowacyjnych idei na zewnątrz organizacji czy sprzedawanie własnych pomysłów na zewnątrz. Chodzi też o stworzenie innowacyjnego modelu biznesowego, który wykreuje wartość dodaną, a której część zostanie przejęta przez organizację go tworzącą. Koncepcja otwartej innowacji oznacza szerokie korzystanie przez organizację z zewnętrznych pomysłów i technologii na rzecz ich własnych modeli biznesowych, a zarazem pozwalanie, by nieużyte przez tę organizację pomysły zasiliły jej otoczenie⁷.

By scharakteryzować środowisko sprzyjające rozwojowi i dyfuzji procesów innowacyjnych, można zastosować koncepcję „potrójnej helisy” (*triple helix*), nazywaną też koncepcją „złotego trójkąta”. Określenie „helisa” wydaje się jednak trafniejsze, jako że trzy wymiary helisy przeplatają się⁸. W modelu (rys. 1) wskazano trzy sektory, których zaangażowanie jest niezbędne dla procesów innowacyjnych:

⁵ K.B. Matusiak, *Budowa powiązań nauki z biznesem w gospodarce opartej na wiedzy*, Wydawnictwo SGH, Warszawa 2010, s. 31.

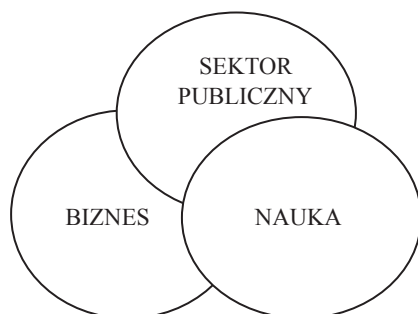
⁶ H. Etkowitz, *The Triple Helix of University-Industry-Government. Implications for Policy and Evaluation*, SISTER, Working Paper 2002-11.

⁷ H. Chesbrough, *Open innovation: the new imperative for creating and profiting from technology*, Harvard Business School Press, 2003, s. 43.

⁸ H. Etkowitz, wyd. cyt.

nauka, sektor publiczny i biznes. Pierwszym wymiarem helisy jest współpraca wewnątrz każdego obszaru, np. tworzenie aliansów między przedsiębiorstwami czy uczelniami. Zasadniczy dla wystąpienia i rozwoju procesów innowacyjnych jest jednak wymiar, w którym sfery nachodzą na siebie i zaczynają kooperować. Jako że innowacje mają charakter multiwymiarowy, interakcyjny, właśnie ta kooperacja jest decydująca dla zaistnienia i rozwoju innowacji.

Rys. 1. Współpraca w ramach potrójnej helisy

Źródło: H. Etkowitz, *The Triple Helix of University-Industry-Government. Implications for Policy and Evaluation*, SISTER, Working Paper 2002-11.

Tabela 1. Rozwój współpracy w ramach potrójnej helisy

Etap rozwoju współpracy	Charakterystyka
Obszary wiedzy	Koncentracja na regionalnym środowisku innowacyjnym, gdzie różne podmioty działają na rzecz poprawy lokalnych warunków dla innowacji poprzez koncentrację aktywności związanych z działaniami B+R i pokrewnymi.
Obszary konsensusu	Tworzenie obszarów/miejsc/platform współpracy podmiotów z różnych sektorów (zgodnie z koncepcją „potrójnej helisy”) dla wspólnego opracowania strategii i pomysłów ich realizacji.
Obszary innowacji	Próby wdrożenia opracowanych we wcześniejszym etapie strategii i pomysłów, w tym zapewnienie publicznego finansowania wysokiego ryzyka

Źródło: H. Etkowitz, wyd. cyt.

Na styku tych nachodzących na siebie sektorów (sfer potrójnej helisy) można wyróżnić następujące fazy rozwoju współpracy na rzecz innowacyjności: tworzenie obszarów wiedzy, obszarów konsensusu i obszarów innowacji. Charakterystykę poszczególnych faz przybliży tabela 1.

3. Obszary wiedzy, konsensusu i innowacji – przykłady dobrych praktyk w Polsce i za granicą

3.1. Promocja i wykorzystanie lokalnego i regionalnego potencjału

Władze lokalne i regionalne z powodzeniem mogą powierzyć promocję potencjału lokalnego i regionalnego instytucjom zewnętrznym. Mogą one posiadać lepszą wiedzę na temat potrzeb innowacyjnych lokalnego czy regionalnego środowiska biznesowego niż władza publiczna czy urzędnicy. Przykładem dobrej praktyki jest Agencja Barcelona Activa, stworzona przez władze Barcelony, stąd też jej działania idealnie wpisują się w strategię rozwoju miasta⁹. Tym co wyróżnia działalność tej instytucji, jest nieograniczanie promocji innowacyjności tylko do technologii, ale skupienie się także na innowacyjności w szerokim zakresie aspektów życia osobistego i zawodowego. Agencja stawia na rozwój pomysłów poprzez program działań obejmujący m.in. rozmowy ze specjalistami i networking innowatorów, stworzenie strony internetowej gromadzącej nowe informacje, relacje z działań oraz publikacje czy programy telewizyjne na temat innowacyjności. Władze miasta zdecydowały o włączeniu do zadań Agencji Barcelona Activa „promocji innowacji” ze względu na rozwiniętą współpracę z różnymi instytucjami w regionie, a także liczne kontakty z wieloma potencjalnymi odbiorcami programu.

Innym przykładem jest fińska spółka Culminatum, która nie tylko świadczy usługi proinnowacyjne, ale też przygotowała i wdraża strategię innowacji¹⁰. Została powołana w 1995 r. w celu wdrożenia programu Narodowego Centrum Ekspertyz w regionie Helsinek. Udziały ma w niej region i miasto (43%), szkoły wyższe i jednostki badawcze (32%), parki naukowe i firmy (17%), instytucje finansowe i fundacje (6%). Obecnie głównym zadaniem spółki jest zarządzanie programem ekspertyz, które ma na celu promocję wykorzystania wiedzy eksperckiej na najwyższym międzynarodowym poziomie w sferze biznesu, tworzenie miejsc pracy i rozwoju regionalnego. Zadaniem Culminatum jest też stworzenie i implementacja Strategii Innowacji regionu Helsinki.

3.2. Działania na rzecz przemysłów kreatywnych

Działalność innowacyjna nie ma jedynie technologicznego charakteru. Wiele strategicznych dokumentów Komisji Europejskiej zauważa rolę tzw. przemysłów kreatywnych w budowaniu przewag konkurencyjnych jednostek lokalnych i regionalnych¹¹. Organizacje z branży kultury i branży twórczej (PKT) mogłyby stać się dużo efektywniejszymi realizatorami misji kulturalnej samorządów. Niezbędne jest pogłębienie deregulacji obszaru dóbr publicznych i odejście od myślenia, że kultura, sztuka i edukacja mogą być oferowane tylko przez podmioty publiczne¹². Przykła-

⁹ Baza dobrych praktyk BIOS, www.pi.gov.pl.

¹⁰ <http://www.culminatum.fi/en/sivu.php?id=3>, dostęp: 30.06.2012.

¹¹ *Uwalnianie potencjału sektora kultury i twórczości*, Komisja Europejska, COM (2010) 183.

¹² B. Matusiak, J. Guliński (red.), *Rekomendacje zmian w polskim systemie transferu technologii i komercjalizacji wiedzy*, PARP, Warszawa 2010, s. 76, www.pi.gov.pl.

dem takiego działania są przedsięwzięcia na terenie poprzemysłowej dzielnicy Księży Młyn w Łodzi. Tereny poprzemysłowe są szczególnie predysponowane do rozwoju takich funkcji z uwagi na dostępność w istniejących budynkach pomieszczeń o dużych kubaturach. W ramach inicjatywy Fabryka Sztuki tworzony jest obecnie Art. Inkubator. Fabryka Sztuki utworzona została na początku 2007 r. przez fundację Łódź Art Center, Stowarzyszenie Teatralne „Chorea” i Urząd Miasta Łodzi. Art. Inkubator jest platformą pozwalającą na wdrażanie pomysłów biznesowych i artystycznych. Jest też pierwszym w Polsce inkubatorem ukierunkowanym na wspieranie działań sektora przemysłów kreatywnych.

3.3. Działania edukacyjne na rzecz innowacyjności

Kreowanie postaw proinnowacyjnych ludzi na rzecz budowy gospodarki opartej na wiedzy powinno następować już od wczesnych lat życia człowieka. Znakomitym przykładem jest program edukacji w południowo-wschodniej Polsce, znanej z przemysłu lotniczego oraz ośrodków szkolenia pilotów¹³. We współpracy ze Stowarzyszeniem Grupy Przedsiębiorców Przemysłu Lotniczego Dolina Lotnicza (SGPPL DL) zrealizowano programy edukacyjne mające na celu zainteresowanie dzieci już od szkół podstawowych naukami ścisłymi, aby w przyszłości mogły zasilić kadry przemysłu lotniczego. Stowarzyszenie nie uczestniczy bezpośrednio w tych przedsięwzięciach, jednak angażowało się w ich przygotowania, np. tworzenie grup roboczych i organizację konferencji zapowiadającej projekt. W ramach kompleksowego systemu wsparcia edukacji i projektu Czas inżynierów Dolina Lotnicza, we współpracy ze szkołami wyższymi oraz samorządem, zajmuje się również upowszechnianiem edukacji technicznej na innych poziomach systemu edukacyjnego. W liceach realizowany jest program Sugestia, a w gimnazjach – Odlotowa Fizyka. Polegają one na prezentowaniu przez zewnętrznych wykładowców (prezesów firm, technologów, studentów, pracowników uczelni) eksperymentów fizycznych związanych z lotnictwem, by zainteresować dzieci i młodzież przedmiotami ścisłymi oraz techniką. SGPPL DL jest również partnerem akcji Politechniki Rzeszowskiej – Politechnika Dziecięca. W ramach inicjatywy organizowane są zajęcia dla uczniów szkół podstawowych, przedstawiające możliwości praktycznego zastosowania nauk ścisłych – matematyki czy fizyki.

3.4. Publiczne finansowanie działań proinnowacyjnych

Względem finansowania działań proinnowacyjnych można spodziewać się niechęci samorządów. Obszar ten dotyczy tzw. dóbr przyszłych – efekty takich działań widoczne będą w dłuższej perspektywie. Tym niemniej można wskazać przykłady dobrych praktyk w tym zakresie, jak choćby działalność Urzędu Miasta Poznania¹⁴.

W 2005 r., w ramach Działania 2.6 ZPORR, rozpoczęto realizację projektu „Utworzenie Wielkopolskiej Platformy Innowacyjnej”, którego celem było stworzenie prostego, ale efektywnego narzędzia w postaci platformy internetowej (Wielko-

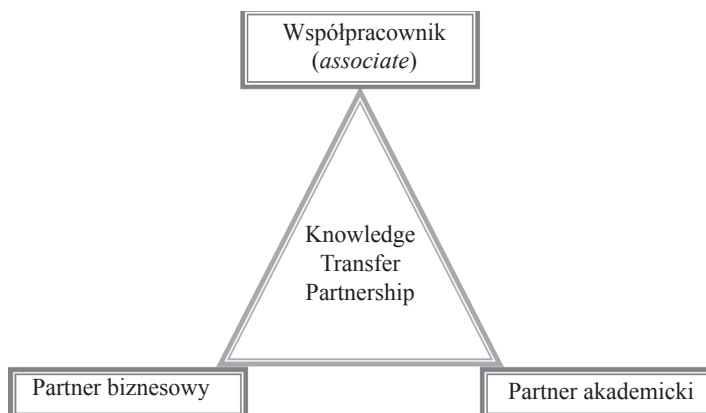
¹³ Baza dobrych praktyk BIOS, www.pi.gov.pl.

¹⁴ Tamże.

polska Platforma Innowacyjna, WPI – <http://www.wpi.poznan.pl>), umożliwiającej kojarzenie przedsiębiorców z jednostkami naukowo-badawczymi. Stwierdzono, że rozbudowa bazy ofert, powstającej w ramach platformy, wymaga stałej stymulacji. W ten sposób powstała koncepcja Międzyuczelnianej Sieci Promotorów Przedsiębiorczości Akademickiej. Do jej realizacji zaproszono 7 największych poznańskich uczelni państwowych, w których utworzono stanowiska promotorów przedsiębiorczości akademickiej. Ich rola polega na:

- współpracy z miastem przy funkcjonalnej i merytorycznej modyfikacji witryny WPI oraz tworzeniu i bieżącej rozbudowie uczelnianych baz ofert;
- poszukiwaniu ofert oraz projektów innowacyjnych wewnątrz uczelni;
- poszukiwaniu wewnątrz uczelni zespołów naukowych zainteresowanych współpracą z zespołami badawczymi w małych i średnich przedsiębiorstwach (MSP);
- kontaktowaniu obu stron;
- wspieraniu przedsiębiorczości poprzez inicjatywy szkoleniowo-promocyjne w środowisku akademickim.

W 2009 r. prezydent miasta ogłosił także pierwszy konkurs dofinansowujący projekty badawcze realizowane przez pracowników poznańskich uczelni. W ramach I edycji programu do wspólnej realizacji przedsięwzięcia zaproszono uczelnie publiczne, które podpisały z Urzędem Miasta Poznania porozumienia o współpracy w zakresie dofinansowania badań naukowych i prac rozwojowych. Porozumienie zakładało, że o dofinansowanie mogą się starać naukowcy realizujący projekty nowatorskie i istotne dla rozwoju nauki.

Rys. 2. Uczestnicy *Knowledge Transfer Partnership*

Źródło: opracowanie własne, na podstawie materiałów badawczych.

Innym, brytyjskim przykładem jest program *Knowledge Transfer Partnerships (KTPs)*¹⁵. Jest to inicjatywa o zasięgu krajowym wspomagająca sektor biznesu

¹⁵ Opracowano na podstawie badań w ramach międzynarodowego projektu Innopolis finansowanego w ramach Interreg IVc: <http://knowledgecities.eu>, dostęp: 11.11.2011, oraz witryny programu

w podnoszeniu jego konkurencyjności, produktywności i wydajności poprzez lepsze wykorzystanie wiedzy, technologii i umiejętności dostępnych w ramach wiedzy wytworzonej w ośrodkach naukowych. Założeniem jest utworzenie partnerstwa pomiędzy biznesem (firmą), instytucją akademicką i wykwalifikowanym współpracownikiem (*associate*), którym jest absolwent uczelni. Rolą tego pośrednika jest ułatwienie transferu wiedzy i osadzenie jej w środowisku przedsiębiorstwa. Poprzez współpracę osiągnęte są cele zarówno przedsiębiorstwa czy uczelni, jak i współpracownika. Firma otrzymuje specjalistyczną wiedzę, za pomocą której tworzone są innowacyjne rozwiązania. Transfer wiedzy uwzględnia specyfikę potrzeb przedsiębiorstwa i szczególne środowisko organizacyjne danej firmy. Jak pokazują wyniki funkcjonowania KTPs¹⁶, na każdy 1 mln brytyjskich funtów wydanych przez rząd w ramach KTPs przypada przyrost o 4,25 mln funtów zysku netto przedsiębiorstw, 3,2 mln funtów zainwestowanych w urządzenia i maszyny oraz 112 nowych miejsc pracy. Ośrodek naukowy pozyskuje wiedzę na temat potrzeb sektora gospodarczego i może ukierunkować badania naukowe na zaspokajanie tych potrzeb. Przy tej okazji powstają publikacje naukowe i nowe projekty. Z danych wynika¹⁷, że każdy projekt w ramach KTPs skutkuje 3,6 nowych projektów badawczych i 2 artykułami naukowymi. Współpracownik zyskuje perspektywę zatrudnienia w firmie i ma możliwość zarządzania ambitnym projektem. Jak pokazują statystyki, po zakończeniu projektu 60% współpracowników zostało zatrudnionych w firmach, w których realizowali projekt. Koszty zaangażowania ośrodków naukowych i akademickich pokrywane są ze źródeł publicznych, przedsiębiorstwa natomiast pokrywają koszty własne.

4. Podsumowanie

Każda jednostka terytorialna ma szansę skorzystać z rozwoju gospodarki opartej na wiedzy. Ma także możliwość wspierania rozwoju swojej gospodarki oraz ukierunkowania lokalnych podmiotów na rozwój procesów innowacyjnych. Konieczne jest jednak zaangażowanie wielu partnerów z różnych środowisk, w tym szczególnie przedstawicieli nauki, biznesu i administracji publicznej. W układzie tym jest wiele napięć i barier¹⁸. Najistotniejszą przeszkodą wydaje się brak przekonania co do powodzenia wspólnych działań. Stąd niezbędne jest promowanie dobrych praktyk. Celem artykułu było przedstawienie ram teoretycznych dla uzasadnienia podejmowania wspólnych działań przez jednostki naukowe, podmioty gospodarcze i publiczne oraz zobrazowanie problemu na przykładach polskich i zagranicznych.

Omówione przykłady dają wymierne, twarde, ale i miękkie rezultaty. Działalność Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości czy brytyjskich KTPs można

---

KTPs: <http://www.ktponline.org.uk/>, dostęp: 11.11.2011. Baza zrealizowanych partnerstw i ich opis zob. <http://casestudies.ktponline.org.uk/casestudies>, dostęp: 11.11.2011.

¹⁶ <http://www.ktponline.org.uk/>, dostęp: 11.11.2011.

¹⁷ Tamże.

¹⁸ K.B. Matusiak, J. Guliński (red.), wyd. cyt., s. 69.

analizować na podstawie twardych danych statystycznych. Wiele podobnych form kooperacji nauki, biznesu i administracji ma szansę zaowocować dopiero w przyszłości. Obecnie działania te służą z pewnością przełamywaniu barier, wzajemnemu poznaniu się partnerów i zrozumieniu potrzeb każdej ze stron. Działalność Art. Inkubatora w Łodzi została dopiero zapoczątkowana. Podobnie dzieci korzystające ze wsparcia w Dolinie Lotniczej nie miały jeszcze szans wejść w wiek produkcyjny. Na efekty tych działań trzeba poczekać.

Literatura

Baza dobrych praktyk BIOS, www.pi.gov.pl.

Brol R., *Rozwój regionalny jako kategoria ekonomiczna*, [w:] D. Strahl (red), *Metody oceny rozwoju regionalnego*, Wydawnictwo AE we Wrocławiu, Wrocław 2006.

Chesbrough H., *Open innovation: the new imperative for creating and profiting from technology*, Harvard Business School Press, Boston 2003.

Etkowitz H., *The Triple Helix of University-Industry-Government. Implications for Policy and Evaluation*, SISTER, Working Paper 2002-11.

Guinet J., *National Systems of Financing Innovations*, OECD, Paris 1995, [za:] *Budowanie zdolności innowacyjnych regionów*, red. A. Nowakowska, Wydawnictwo UŁ, Łódź 2009.

Matusiak K.B., *Budowa powiązań nauki z biznesem w gospodarce opartej na wiedzy*, Wydawnictwo SGH, Warszawa 2010.

Matusiak K.B., Guliński J. (red.), *Rekomendacje zmian w polskim systemie transferu technologii i komercjalizacji wiedzy*, PARP, Warszawa 2010, www.pi.gov.pl.

NSRO 2007-2013, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa 2007.

Podręcznik Oslo. Zasady gromadzenia i interpretacji danych dotyczących innowacji, OECD 2005.

Uwalnianie potencjału sektora kultury i twórczości, Komisja Europejska, COM (2010) 183.

<http://casestudies.ktponline.org.uk/casestudies>.

<http://knowledgecities.eu>.

<http://www.culminatum.fi/en/sivu.php?id=3>.

<http://www.ktponline.org.uk/>.

FOSTERING INNOVATION PROCESSES THROUGH INTER-SECTORAL COOPERATION

Summary: To build a competitive economy, it is necessary to support the innovation process. Such activities have also their impact on socio-economic systems at local and regional level, influencing the development of cities, municipalities and regions. The environment is conducive to innovation when cooperation between sectors exists, including the particular importance of cooperation between science, business and administration. The article presents the outlines of a theoretical concept for the development of such cooperation and gives several Polish and foreign examples.

Keywords: innovation, inter-sectoral cooperation, regional development, concept of the triple helix.